

This is an electronic reprint of the original article. This reprint may differ from the original in pagination and typographic detail.

Flanösens vandring - en varningssaga eller flickfrigörelse?

Österlund, Maria

Published in:
Opsis barnkultur

Published: 01/01/2019

Document Version
Accepted author manuscript

Document License
Publisher rights policy

[Link to publication](#)

Please cite the original version:

Österlund, M. (2019). Flanösens vandring - en varningssaga eller flickfrigörelse? Recension av Thomas och Anna-Clara Tidholms *Vägen till mormorsvägen*. *Opsis barnkultur*, (1), 50. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe202201147416>

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Flanösens vandring- en varningssaga eller flickfrigörelse?

Tidholm, Thomas & Anna-Clara, *Vägen till Mormorsvägen*, Alfabet, 2018

Att Rödluvan är den mest parafaserade sagan har den kanadensiska barnboksforskaren Sandra Beckett visat i sina verk *Recycling Little Red Riding Hood* (2002) och *Red Riding Hood for All Ages* (2008). Den välkända sagan är inte bara en källa till variation och vidare diktning, den präglas också av sin allåldersappell.

Thomas och Anna-Clara Tidholm, dessa bilderbokens giganter och förnyare, tar med den tautologiskt klingande titeln *Vägen till mormorsvägen* sig an sagda Rödluva. Greppet markeras genom flickprotagonistens röda jacka med huva och av att hon är på väg mot mormor. Tidholmarnas tilltag är drastiskt. De låter nämligen vägen vara målet. Men vad vill denna Rödluvevariant säga? Berättelsen är berövad Rödluvans själva essens kan en tycka, då enbart vägen, dessutom omplacerad från skogen till staden, dominerar.

Försättsbladen består av en pastellfärgad karta över en stad. I kärnan av kartbilden finns en skogsspillra med ett enda hus, mormoderns. På eftersättsbladen har flickans väg genom staden prickats ut, så att läsaren exakt kan följa flickans långa omväg genom staden. Kartor i barnböcker har på senare tid varit ett hett forskningsområde med studier av bland andra Nina Goga, Bettina och Jürg Kümmerling-Meibauer och Björn Sundmark, som alla visat på kartans narrativa spektrum. I Tidholmarnas bilderbok spelar karta, stad och miljö en avgörande roll. Flickan axlar rollen som flanös. Likt förra sekelskiftets unga manliga dagdrivare eller flanörer betraktar hon staden. I den ordrika texten reflekterar hon över vad hon ser, främst stadens sociala segregering: "Åh, här bor de som vill ha det lite extra fint, tänker flickan".

Läsarens förförståelse av sagans mönster fungerar som en förväntningshorisont som ständigt brister. Då flickan stöter ihop med den skäggiga mannen med hund som fungerar som hennes vägvisare för tredje gången konfronterar hon honom: "Gå din väg, du skräms!" skriker flickan. Men gubben skrattar bara. [...] "Du kanske har lurat mig... hela vägen hit!" säger flickan. Men gubben skrattar igen." Då flickan tryggt når mormorshuset i skogen visar sig manen vara mormors förmodat ofarliga vän Arne Johansson-Warg.

Det stråk av oro som aktiveras då flickor rör sig ensamma i stadsrummet är bokens nerv. En staty av Riddar Blåmärke varslar om våld. Har mannen onda avsikter, är frågan som gnager. Boken liksom ruvar över sin betydelse. Vill bilderboksmakarna skriva en försvarsskrift till alla gubbars försvar? Vill de visa på att flickor begränsas av varningarna om fula gubbar? En sådan oregerlig öppenhet är uppfriskande, men samtidigt svår att greppa och engageras av då den är så pass nedtonad.